

A door het jaar 23°
AZ Sint-Lucas
6 september 2026

Homilie

Z en B,

Jezus zegt: 'Als je broer iets misdaan heeft, moet je hem dat onder vier ogen zeggen.'

Voorwaar geen eenvoudige opdracht.

Zeggen aan iemand die je ter harte gaat, dat hij/zij verkeerd doet, dat hij/zij fouten maakt.

Dat is wellicht van het moeilijkste wat bestaat.

We hebben er niet de minste problemen mee aan iemand te zeggen dat hij/zij iets goed doet, dat alles in orde is. Iemand kunnen feliciteren doet zelfs deugd zowel aan wie de felicitaties ontvangt als aan hem/haar die ze geeft.

Veel moeilijker wordt het om iemand ter zijde te nemen en te zeggen: "Weet je, zo kan het niet verder, daar ben je fout in."

En omdat dat zo moeilijk is, kiezen we er gemakkelijk voor om het daarbij te laten, het niet te willen weten en te zwijgen. En het kwaad blijft bestaan.

Dat is niet iets van vandaag.

Zo was het reeds 2000 jaar geleden in de tijd van Jezus van Nazareth en zelfs 600 jaar ervoor, in de tijd van Ezechiël.

Want beiden vonden het nodig om de mensen daarop te wijzen.

Ezechiël zegde dat men zelf schuld op zich laadt, als men nalaat de andere op zijn fouten te wijzen. En Jezus vond het zelfs aangewezen om een hele procedure te voorzien: eerst aanspreken onder vier ogen, dan met twee getuigen, en tenslotte de hele gemeenschap op de hoogte brengen.

Z en B,

Waar het hier om gaat heet in de moderne rechtspraak 'schuldig verzuim': merken dat strafbare fouten gemaakt worden, dat mensen in gevaar worden gebracht, en het gewoon laten gebeuren.

De laatste decennia wordt daar duidelijk strenger tegen opgetreden.

In het zog van de zaak Dutroux werd bv een nieuwe wet uitgevaardigd ter bescherming van minderjarigen, die ook straffen voorziet voor iemand die niet noodzakelijk het geweld zelf pleegt, maar wel weet wat er gebeurt en nalaat de slachtoffers te helpen.

Het is op die rechtsgrond dat ook werkgevers of oversten kunnen verantwoordelijk gesteld en gestraft worden wanneer ze niet gepast optreden tegen onderdanen, die beschuldigd worden van misbruiken, van welke aard ook.

Daar zijn we de laatste jaren ook in de kerk pijnlijk mee geconfronteerd, wanneer ook bisschoppen en zelfs kardinalen voor de rechter worden gedaagd.

Maar, Z en B, naast deze persoonlijke verantwoordelijkheid inzake schuldig verzuim, bestaat er ook een collectief schuldig verzuim.

Dat er in onze wereld op vandaag zoveel mensen gruwelijke tijden doormaken, dat zovelen in angst en vrees moeten leven, dat ook zovelen op de dool zijn om een beter bestaan te vinden, is niet hun eigen schuld.

Dit leed wordt hen aangedaan door de hebzucht van de machtigen der aarde die beschikken

over fabuleus grote rijkdommen, die ze opgebouwd hebben op de kap van de armen uit het Zuiden.

11 jaar geleden heeft Paus Franciscus daarover een opgemerkte encycliek geschreven, Laudato Si.

Hij schijft onder andere: 'De aardbodem van de armen in het zuiden is rijk en weinig vervuild, maar de toegang tot de eigendom van de goederen en middelen voor hun eigen overleven, wordt hen ontzegd door een systeem van structureel perverse handelsrelaties en van eigendom.'

De dag van het verschijnen van die encycliek, 1 september, heeft hij uitgeroepen tot jaarlijkse Wereldgebedsdag voor de zorg voor de schepping.

En hij heeft gevraagd om in de periode tussen 1 september en 4 oktober, het feest van de heilige Franciscus van Assisi, te bidden voor de redding van de wereld.

In zijn boodschap naar aanleiding van de 11de wereldgebedsdag, deze week dinsdag, stelt ook Paus Leo dat oorlogen en milieuschade elkaar versterken.

Hij legt de oorzaak niet alleen in politieke en economische systemen.

Maar vooral in een gebrek aan respect voor mensen en voor de schepping.

En dit zit diep in ieder van ons gebakken.

Als wij echt een rechtvaardiger wereldorde zouden willen, zouden we moeten kiezen voor versobering.

Maar zijn wij daartoe bereid?

Zijn we bereid onze politici op te roepen om bij de begrotingsmaatregelen niet af te bouwen op ontwikkelingshulp en asielbeleid? En hen erop te wijzen dat ze verkeerd bezig zijn?

Of kijken we liever de andere kant op? Omdat we willen dat niet geraakt wordt aan onze pensioenen en onze koopkracht?

Zijn wij dan niet mede verantwoordelijk voor het leed van zoveel mensen?